

ԱՆՏԻՌԲԻ, ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ, ՌՈՒՄԻՆԻԱՅԻ ԵՎ ԲՈՒՂԱՐԻԱՅԻ ՈՒՂԱՓԱՌ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐԻ ԴԻՄՈՒՄԸ ՈՂՋ ԱՇԽԱՐՀԻ ՔՐԻՍՏՈՆՅԱՆԵՐԻՆ

Քրիստոսի ծննդյան 1951 թվի ամռանը տեղական օրրոդոս էկեղեցիների արքուկալներս նիստ գումարեցին՝ ռուսական բողոքականության օջախի մեջ և «հոգւոյ միանականութեամբ» զգալով մեր ժամանակի սարսափելի անը, անհրաժեշտ համարեցին՝ աշխարհի քրիստոնյաներին դիմել նոր բոցավառ կոչով՝ բազմապատկելու իրենց նիգերը աշխարհի խաղաղության պայտապանության գործի մեջ և հավատի ու խղճի, սիրո և ողջմտության նաեղեպ իրենց պարտականության ճանապարհով կատարումով անկախելի դարձնել նոր համաշխարհային պատերազմի դժոխսային զալուստը մեր կյանքում:

Բռնաբաս ծանոթ է՝ թե որքան լրջորեն սրված է միջազգային կացությունը, որն սպառնում է խաղաղությանը իր կորստաբեր հետևանքներով: Կուրեսյի անողոք պատերազմի անոցի հրդեհը ոչնչացրեց ավելի քան մեկ միլիոն մարդկային կյանք և բռնությունն փչացրեց կուրեական խաղաղ ժողովուրդի բարոությունը: Նման սպանիչ փորձերի կախված է նաև մնացյալ ժողովուրդների գլխին: Այս կարելի է զգալ այն բանից, թե ինչպես ագրեսիվ պետությունները, Միացյալ Նահանգների գլխավորությամբ, զինվում են՝ տառապանքների և թշվառության մատնելու ժողովուրդներին ներկայումս և ամբողջական ոչնչացման դատապարտելով ապագային: Վշտի անլուր ծանրությունը արդեն իսկ պատրաստ է իջնելու մարդկության վրա, ուսկայն աղետների սպառնալիքի տակ գտնվող մարդիկ, հաճուն նշմարության, արդարության և ազատության, ձգտում են իրենցից բոթափել ննջումի, անարդարության և ցեղային անհավասարության շղթաները: Նրանք եռանդուն կերպով ջանում են իւեցից բոթափել պատերազմը մոտեցնող սպառազինումների ավելի ևս ծանր շղթաները և պահանջում են խաղաղության միաստի կնքումը մեծ տևությունների միջև: Այս պահանջի տակ զրկված միլիոնավոր ստորագրությունները չարիք խորհողների համար սարսափազդու նգոր ուժի են վեր ածվում և վկայում են՝ թե բարի կամքի տեր մարդիկ ցանկանում են խաղաղության բազմությունը և ուզում են, որ «այն գա այստեղ, և ոչ թե հեռավոր մի վայր, գա հիմա և ոչ թե հեռավոր ժամանակի մեջ»:

Ն ժես այս երևելի ձգտումների, մենք չենք կարող մեկուսի մնալ աստվածային նախախնամության ճամբից, որը մարդկությունը դեպի փրկություն է ուղղում, առանց խանգարելու նրանց ազատությունը: Մենք տես-

նում ենք, որ այստեղ և այժմ «խաղաղության հաստատման պայմարի մեջ արհեստական ազատությունը» և մարդկայնությունը, որոնք գալիս են փոխարինելու ենչումն ու անգրությունը և հանույժով տեսնում ենք խաղաղության փրկությունը աստվածային գործի մեջ, բարի կամքի տեր մարդկանց ազատ գործակցությունը: Իդուր չէ, որ բազմաթիվ դարերի ընթացքում Աստվածաշնչի էջերից կոչ է ենչում ամեն տեսակ շարիժներից ազատվելու և այնպիսի մի զինակի, երբ մարդիկ «ծուխսցեն զոստերս իւրեանց ի խոփս, և զսոխնս իւրեանց ի մանգաղս, ոչ առնուցու ազգ յազգի վերայ սուր, և ոչ եւս ռուսանիցին տալ պատերազմ» (Եսայի, Բ 4): Քրիստոնեական եկեղեցին չի խնայել մարդկության ներկայի կարիքներից, այլ նրանց և ծառայում իր կյանքի և շնորհի փորձառությունով: Լուսավորված Աստվածուհու մարտիրոսության նշմարտությունով, եկեղեցու այս ծառայությունը կայանում և նրանում, որ քրիստոնեյան իր կյանքի մեջ միացնի Աստծու հանդեպ հավատարմությունը իր մարդկային ուժերի արտահայտության հետ: Քրիստոնեական ենչումի և անարդարության ղեմ մեր պայմարը մեր քրիստոնեյաներիս մեջ պիտի գտնի և կգտնի բնական դաշակիցներ: Ավելին, մեր ուղղակի և փրկարար պարտականությունն է մարդկանց և ժողովուրդների միջև խաղաղության ի նպաստ տարված աշխատանք, որովհետև «ի խաղաղութիւն կոչեաց զմեզ Աստուած» (Ա. քուղբ առ Կորնթացիս, է 15): Որովհետև խաղաղությունը, որի համար պայմարում է մարդկությունը, Քրիստոսի հրամանն է, իսկ մեր քրիստոնեական գործն է կատարել այդ հրամանը:

Այսպիսով, տարբեր համոզմունքների և կրոնի, սակայն միասնական բարի կամքի տեր հարյուր միլիոնավոր մարդիկ, խաղաղության պաշտպանության մեջ միանում են ո՛չ թե արտաքին ռեժե, զայրումով, այլ բարոյական օրենքի զորությամբ: Այդ պատճառով խաղաղության պաշտպանների շարքերի մեջ են գտնվում նաև մեր տեղական ուղղափառ եկեղեցիները:

Ներկայումս, երբ խաղաղության Ուխտի վրա դրվում են մեծագույն հույսեր, խաղաղության ձեռք բերումը աստվածային կամքով ուղղակի կախում ունի մարդկանց բարի կամքից: Նա կարող է ստիպել մեծ տերությունների կառավարություններին՝ խաղաղության Ուխտ կնքել երկու սխտեմների միասին խաղաղ համակեցության հիման վրա: Երբ տեղի ունենա այս, այն ժամանակ բոլոր ժողովուրդները ազատ շունչ պիտի փաշեն և պիտի ցրվի անվատահույսության և երկյուղի խավարը և պիտի գան մեր խաղաղության և բարեկեցության օրերը: Այն ժամանակ երկրների միջև հակասությունը պիտի կարգադրվի ո՛չ թե բռնությունով, այլ հշմարտության զօրձերով: «Պտուղ արգարութեան խաղաղութեամբ սերմանի այնոցիկ՝ որ առնեն զխաղաղութիւն» (Հակոբոս, Գ 18): Մենք համոզված ենք, որ այս պիտի իրականանա, երբ մեր երկրային կյանքը ղեկավարող բարի կամքը վճռապես ղեմ կանգնի խաղաղության բըշնամաների մոտ խորհուրդներին, և զանազան համոզմունքների տեր մարդկանց միասնականությամբ ապացուցի նրանց իրագործման կատարյալ հնարավորությունը այն հիմնավորց սկզբունքի, թե «ոչ լինի զառակ չարաց, և նրազ ամպարշտաց շիջի» (Առակ, ԻԳ 20): Այս պիտի լինի, երբ տեղական բոլոր ուղղափառ եկեղեցիները խաղաղության իրենց հարողը հաստատեն՝ խաղաղության Ուխտ կնքելու բնականոր պահանջին միանալով: Անա թե ինչո՞ւ, դիմելով մեր միջից բացակա Կոստանդնուպոլսի, Ազեխանդրիայի, Նուսադեմի, Հելլադայի, Կիւբուսի, Արաբիայի, Ալբանիայի և Լեհաստանի եկեղեցիների արտակալներին, խոր վստահություն ենք հայտնում՝ թե նրանք պիտի օրհնեն

նման նվիրական մի ձեռնարկ, որպիսին միջազգային բոլոր հարցերը խաղաղ միջոցներով լուծելու մասին մեծ պետությունների փոխադարձ համաձայնությունն է:

Այս պիտի իրականանա, ինչպես որ ակնկալվում է, երբ բոլոր դավաճաններին ֆրիստոնյաները մեզ հետ միասին բախանցեն աշխարհի հակատագրի մասին ունեցած մեծ պատասխանատվության գիտակցության մեջ և ընդունեն միակ ուղիղ որոշումը՝ օժանդակելու «ամբողջ աշխարհի միլիոնավոր մարդկանց ձգտումներին, ինչ որ էլ լինի նրանց կարծիք այն պատճառների մասին, որոնք համաշխարհային պատերազմի» վտանգ են ստեղծում և «օժանդակելու բոլոր պետությունների համար բաց՝ հաղաղության Ուխտի կնիքով պահանջին»:

Սույն օժանդակությունը պիտի լինի գալիս խաղաղության քաղաքականության մասին մեր ունեցած հավատքի խոստովանությունը, քաղաքականություն, որը մեզ ավանդվել է այս մասին Տեղ Հիսուսից (Հովհ., ԺԴ 27) և դատապարտելու նրանց, ովքեր պաղարյունորեն նախապատրաստում են ատոմական և ջրածնային ռումբեր, միկրոբներ և թունավոր նյութեր, հեղծուցիչ գազեր և միլիոնավոր մարդկանց ոչնչացնելու ուրիշ միջոցներ, հակառակ աստվածային նախազգուշության, թե «զի ամենեւեան որ սուր առնուցուն՝ սրով անկանիցին» (Մատթեոս, ԻԶ 52):

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ՝ Պատրիարք Անտիոքի և համայն Արևելքի.

ԱԼԵՔՍԻ՝ Պատրիարք Մոսկվայի և համայն Ռուսաստանի.

ԿԱԼԻՍՏՐԱՏ՝ Կաթողիկոս-Պատրիարք համայն Վրաստանի.

ԺՈՒՍՏԻՆՅԱՆ՝ Պատրիարք Ռումինիայի Ուղղափառ եկեղեցու.

ԿԻՐԻԼ ՓԼՈՎՏԻՎԻ՝ Բուլղարիայի Ուղղափառ եկեղեցու Ս. Սիմոնի
նախագահի տեղակալ:

